

Rok 2018

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity ako organizačná zložka Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v roku **2018** v rámci implementácie národného projektu s pracovným názvom NP PRIM¹ prijal DVO. Vo vzťahu k tzv. oprávneným užívateľom (subjekty, ktoré sa na základe zmluvy o spolupráci zapájajú do NP PRIM – vybrané obce) zaviedol úrad povinnosť preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov pri výbere uchádzača na nižšie uvedené pracovné pozície financované z prostriedkov NP PRIM. DVO sa uplatňuje pri výbere asistenta učiteľa v materskej škole (ďalej len „AsU“) a odborného zamestnanca v materskej škole (ďalej len „OZ“) podľa zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Budúci zamestnávateľ (obec, resp. ZŠ s MŠ, resp. MŠ) je povinný pri výbere uchádzača na obsadzovanú pracovnú pozíciu (AsU, OZ) zabezpečiť aplikovanie pravidiel preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o túto pracovnú pozíciu. V prípade NP PRIM ide o špecifickú situáciu, kedy prijímateľ DVO (úrad) je subjekt odlišný od subjektu, ktorý bude DVO realizovať (budúci zamestnávateľ). Dôvodom vzniku tejto špecifickej situácie je skutočnosť, že prijímateľom nenávratného finančného príspevku v rámci NP PRIM je úrad, ktorý následne určuje podmienky čerpania finančných prostriedkov a spôsob nakladania s nimi pre oprávnených užívateľov v súlade so schváleným národným projektom. Jednou z určených podmienok pre čerpanie finančných prostriedkov oprávnenými užívateľmi je práve povinnosť aplikácie úradom definovaných podmienok preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o pracovné pozície financované z NP PRIM. V praxi však pôjde väčšou o jeden a ten istý subjekt, t. j. prijímateľ DVO bude zároveň aj jeho realizátorom, čo bude robiť celý proces prijímania jednoduchším. Prijatiu DVO predchádzali konzultácie so Strediskom. Predpokladom prijatia DVO bola preukázateľná znalosť nerovnosti v oblasti predprimárneho vzdelávania. Podľa vyjadrenia úradu k 31.12.2018 bol počet uplatnených DVO v pozícii asistent učiteľa 45 a počet uplatnených DVO v pozícii odborný zamestnanec 1. Bližšie informácie je možné zistiť priamo na stránke úradu².

¹ Národný projekt „Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I. (ďalej len „NP PRIM“)

² <https://www.minv.sk/?romske-komunity-uvod>

Rok 2019

V rámci koncoročného monitoringu a správy zaslanej Stredisku za rok 2019 je zrejmé, že k **31.12.2019** bolo obsadených 235 novovytvorených pracovných miest. Z toho 134 asistentov/asistentiek učiteľa a 92 odborných zamestnancov/zamestnankyň. DVO bolo do 31.12.2019 uplatnené v 64 prípadoch, pričom v štyroch prípadoch išlo o obsadzovanie pracovnej pozície odborný zamestnanec/zamestnankyňa, z toho štyri ženy a v ostatných šesťdesiatich prípadoch boli obsadzované pracovné pozície asistentov/asistentiek učiteľa, z toho 5 mužov a 54 žien. Uplatnením DVO počas sledovaného obdobia bola zvýšená zamestnanosť a prístup k vzdelaniu Rómov a Rómok ako zraniteľnej skupiny. Nerovnosť v týchto oblastiach stále pretrváva, v projekte Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity stále eviduje neobsadené pracovné pozície a preto Stredisku oznamuje, že považuje ďalšie uplatňovanie tohto DVO za opodstatnené.

Rok 2020

V Správe o monitorovaní a vyhodnotení prijatého DVO za rok 2020 vyplýva, že DVO je z časového hľadiska uplatňované počas trvania národných projektov. V rámci implementácie národných projektov bolo k 31.12.2020 obsadených 441 novovytvorených a kontinuálnych pracovných miest v rôznych pozíciách vo výchovno-vzdelávacom procese. Z celkového počtu pracovných pozícií 185 tvorili pozície asistenta učiteľa/pedagogického asistenta, 126 odborných zamestnancov a 10 rodičovských asistentov. DVO bolo do 31.12.2020 uplatnené v 85 prípadoch. Z toho v 10 prípadoch išlo o obsadzovanie pracovnej pozície rodičovského asistenta, z toho 9 žien, v 4 prípadoch išlo o obsadenie pracovnej pozície odborného zamestnanca, z toho 4 ženy. V ostatných 71 prípadoch boli obsadzované pracovné pozície asistenta učiteľa/pedagogického asistenta, z toho 7 mužov a 64 žien. Uplatnením DVO počas sledovaného obdobia bola opätovne zvýšená zamestnanosť a prístup k vzdelaniu Rómov a Rómok ako zraniteľnej skupiny. Nerovnosť v týchto oblastiach stále pretrváva. V projekte Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity je uplatnením DVO zamestnaných 26,5 % Rómov a Rómok. Stále sú evidované neobsadené pracovné pozície. Preto ďalšie uplatňovanie tohto DVO sa považuje za opodstatnené.

Rok 2021

Správa o monitorovaní a vyhodnotení prijatého DVO za rok 2021 informuje, že s účinnosťou od 01.06.2021 NP PRIM II na základe dohody medzi Ministerstvom vnútra SR a Úradom vlády SR prešiel so všetkými právami a povinnosťami na právneho nástupcu - Úrad vlády SR. Úrad vlády SR plynulo pokračuje v uplatňovaní DVO. K 31.12.2021 bolo kumulatívne obsadených 228 novovytvorených a 312 kontinuálnych pracovných miest v rôznych pozíciách vo výchovno-vzdelávacom procese. Z celkového počtu pracovných pozícií bolo 240 pozícií asistenta učiteľa/pedagogického asistenta, 115 odborných zamestnancov a 100 rodičovských asistentov. DVO bolo pri výbere uchádzačov o prácu, ktorí boli zamestnaní do 31.12.2021, uplatnené v 206 prípadoch. S výraznou prevahou (189) zamestnaných žien. Uplatnením DVO počas sledovaného obdobia sa ďalej pokračovalo v zvyšovaní zamestnanosti a zlepšovaní prístupu k vzdelaniu Rómov a Rómok ako zraniteľnej skupiny. Nerovnosť v týchto oblastiach stále pretrváva. V projekte Úradu vlády SR je uplatnením DVO zamestnaných 50,55 % Rómov a Rómok (zvýšenie o 24 % v porovnaní s rokom 2020). Stále sú evidované neobsadené pracovné pozície. Preto ďalšie uplatňovanie tohto DVO možno považovať za opodstatnené

Rok 2022

Správa o monitorovaní a vyhodnotení prijatého DVO za rok 2022 informuje, že k 31.12.2022 bolo trvalým pracovným pomerom vo výchovno-vzdelávacom procese obsadených 534 pracovných miest v rôznych pracovných pozíciách. Z toho Rómov a Rómok bolo 262, teda 49,06 %. Ženami bolo obsadených 240 miest a mužmi 22. Okrem toho je v národnom projekte aj pozícia riadiacej pracovníčky, koordinátorky inkluzívneho vzdelávania, ktorá je obsadená 5 ženami – Rómkami (realizácia DVO sa tu neuplatňuje). Dočasné vyrovnávacie opatrenie bolo v roku 2022 pri výbere uchádzačov a uchádzačiek uplatnené celkovo v 40 prípadoch. V 10 prípadoch išlo o obsadenie pedagogického asistenta a v 30 prípadoch sa obsadila pracovná pozícia rodičovského asistenta. V roku 2022 nebolo pri obsadzovaní odborného zamestnanca uplatnené DVO, pretože sa ho zúčastnila iba vybraná osoba. Uplatnením DVO za rok 2022 bola síce zvýšená zamestnanosť a prístup k vzdelaniu Rómov a Rómok ako zraniteľnej skupiny, ale nerovnosť v týchto oblastiach stále pretrváva. Stále sú evidované neobsadené pracovné pozície, a preto ďalšie uplatňovanie tohto DVO aj v roku 2023 možno považovať za opodstatnené. Pôjde o posledný rok implementácie projektu NP PRIM. II na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Uplatňovanie DVO preto bude v roku 2023 ukončené.

Rok 2023

Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity Stredisko v Správe o monitorovaní a vyhodnotení prijatého DVO za posledný rok jeho realizácie - 2023 informoval, že DVO bolo pri výbere uchádzačov a uchádzačiek uplatnené celkovo 18 krát. V 7 prípadoch sa ním obsadila pracovná pozícia pedagogický asistent. V 11 prípadoch sa uplatnením DVO obsadila pracovná pozícia rodičovský asistent. Implementácia NP PRIM. II bola v mesiaci október 2023 ukončená. S ním aj uplatňovanie DVO.

Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity konštatuje, že DVO fungovalo ako efektívny nástroj na zvyšovanie zamestnanosti Rómov a Rómok v pedagogických a odborných profesiách systému vzdelávania. Stredisko ako národný orgán pre rovné zaobchádzanie môže toto konštatovanie iba podporiť. Počas celej realizácie projektu boli evidované neobsadené pracovné pozície, ktoré sa priebežne obsadzovali, pravidelne s uplatnením DVO. Výkon práce na takto vytvorených a obsadených pracovných miestach popri zamestnanosti Rómov a Rómiok podporoval právo na vzdelanie detí v materských škôlkach, takže mal viacnásobný pozitívny efekt. Stredisko tiež eviduje, že Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity v programovom období 2021 – 2027 implementuje ďalší národný projekt „Rozvojové tímy I.“, ktorom podporuje sťažený prístup k Rómom na trh práce ďalším prijatým dočasným vyrovnávacím opatrením vo forme ich preferenčného zamestnávania na viacerých pracovných pozíciách.

Monitoring tohto prijatého a realizovaného DVO Stredisko vykonáva samostatne.